

Музеј на отвореном "Старо село" Сирогојно
31207 Сирогојно Србија
тел./фах +381 (31)/3 802-291
e-mail: staroselo@sirogojno.rs staroselo@ptt.rs
www.sirogojno.rs

ПИБ: 101074359
матични број: 06097553

Број: 61
Датум: 22. 02.2024.године

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ
МУЗЕЈА НА ОТВОРЕНОМ „СТАРО СЕЛО“ СИРОГОЈНО
ЗА 2023. ГОДИНУ**

- 1. Основни подаци о установи**
 - 1.1. Основни подаци
 - 1.2. Делатност
 - 1.3. Структура установе
 - 1.4. Руководство установе
 - 1.5. Финансирање рада установе
 - 1.6. Оцена плана рада за 2023. годину
- 2. Превенција и заштита**
- 3. Документација, обрада збирки и фондова, дигитализација**
- 4. Програми у Музеју – радионице, промоције, фестивал, изложбе и публиковање**
 - 4.1. Оживљавање музејског домаћинства и реконструкција обичаја
 - 4.2. Радионице -Прерада и примена вунених влакана
 - 4.3. Радионице -Злакуско лончарство
 - 4.4. Представљање традиционлних техника украшавања одеће- Вез
 - 4.5. Радионица -Празник шарених јаја
 - 4.6. Промоција Књиге ”Сећања из детињства и ране младости“
 - 4.7. Међународна колонија конзерватора, рестауратора и музејских радника 2023.год
 - 4.8. Фестивал +381 World Music festival Sirogojno
 - 4.9. Концерт у част – Раде Кукањац и Мирољуба Шаковића
 - 4.10. Изложбе у Музеју
 - 4.11. Издања Музеја
- 5. Презентације и промоције Музеја у земљи и иностранству, медији, сајт и друштвене мреже**
 - 5.1. Изложба Тридесет година касније гостовање у Ужицу и Новом Саду
 - 5.2. Изложба Наслеђе за будућност – златне руке занатске (Хрватска)
 - 5.3. Изложба где су настали здухаћи (Црна Гора и Ужице)
 - 5.4. Представљање Музеја у медијима
 - 5.5. Сајт Музеја и друштвене мреже
- 6. Програми сарадње са установама, удружењима и учешће на стручним скуповима**
 - 6.1. Програми сарадње са установама, удружењима и учешће на стручним скуповима у Музеју
 - 6.2. Сарадња са сродним установама, секцијама и другим Министарствима
 - 6.3. Награде и признања
 - 6.4. Објављени радови код других издавача
- 7. Набавка опреме, нематеријалне имовине и инвентара**
- 8. Текуће поправке, одржавање објеката и опреме**
- 9. Финансијски извештај**

1. Основни подаци о установи

1.1. Основни подаци

Музеј на отвореном „Старо село„ Сирогојно је непрофитна установа културе која обавља музејску делатност, у складу са законом, и то послове заштите:

- комплекса „Старо село” Сирогојно, утврђеног Одлуком о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја и културних добара од великог значаја, донетом од стране Скупштине Социјалистичке Републике Србије, РС број: 69 од 28. јуна 1983. године („Службени гласник СРС”, број 28/83) за непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију;

- покретних културних добара у оквиру утврђених збирки Музеја;
- нематеријалног културног наслеђа.

Утврђене збирке Музеја су:

- **Етнографска збирка**, коју чине покретна културна добра, која имају посебан значај за упознавање друштвеног, привредног, историјског, културног и техничког развоја села Динарске регије са краја XIX и почетка XX века;
- **Уметничка збирка** коју чине покретна културна добра ликовне, примењене, наивне и маргиналне уметности, превенствено са тематиком везаном за Музеј, предмети од значаја за примењену уметност: таписерија, уметничка фотографија...

Музеј приказује традиционалан начин живота села Динарске регије, с краја XIX и почетка XX века, кроз градитељство, начин становања, привређивања, обичаје, у јединственој целини на отвореном простору, у ограниченом делу природног окружења означеног као музејско земљиште.

Музеј је основан Одлуком о оснивању Музеја „Старо село” у Сирогојну, донетом од стране оснивача: Скупштине општине Чајетина, на седници одржаној 10. јула 1992. године, Друштвеног предузећа „Сирогојно”, из Сирогојна, на седници Радничког савета одржаној 27. јула 1992. године и Скупштине општине Ужице, на седници Већа удруженог рада, одржаној 19. јуна 1992. године. Промена назива Музеја, у Музеј на отвореном „Старо село” Сирогојно, уписана је у регистар Трговинског суда у Ужицу, 2003. године.

Оснивач СО Ужице се Одлуком 01 број: 06-10/03 од 14. априла 2003. године, одрекао оснивачких права над Музејом, у корист Скупштине општине Чајетина.

Оснивач СО Чајетина се Одлуком број: 631-01/05-01 од 27. маја 2005. године одрекао оснивачких права над Музејом, у корист Републике Србије.

Решењем Агенције за привредне регистре, БД 72299/2012 од 30. маја 2012. године, из Регистра привредних субјеката брисано је ДП „Сирогојно” из Сирогојна.

Од 1. јануара 2006. године оснивачка права над Музејом врши Република Србија.

У циљу усаглашавања правног са фактичким стањем Општина Чајетина, као оснивач Музеја, Одлуком Скупштине општине Чајетина, Број: 02-17/2021-01 од 1. априла 2021. године, одрекла се оснивачких права над Музејом у корист Републике Србије, а Одлуком Владе Републике Србије 05 Број: 022-3768/2021 од 28. априла 2021. године, Република Србија је преузела оснивачка права над Музејом.

У складу са Законом о музејској делатности, Музеј на отвореном „Старо село„ Сирогојно спроводи матичну музејску делатност за музеје на отвореном и музеје заједница.

1.2. Делатност

Делатност Музеја разврстава се према јединственој класификацији делатности у групу: 91.02 Делатност музеја, галерија и збирки. Претежна делатност Музеја је: делатност музеја на отвореном.

Музеј прикупља, чува, обрађује, систематизује, истражује, презентује и документује покретна културна добра, првенствено из области етнографије, као и нематеријално културно наслеђе од значаја за Републику Србију и у складу с тим истражује и евидентира добра која уживају претходну заштиту, утврђује покретна културна добра и предлаже културна добра од великог значаја, води регистре и документацију о културним добрима, чува и одржава покретна културна добра, прикупља, чува и обезбеђује архивску грађу од значаја за истраживање културних добара и историјат Музеја, спроводи мере техничке заштите (конзервација и рестаурација) покретних културних добара из збирки Музеја, спроводи мере техничке заштите (конзервација и рестаурација) на објектима у оквиру комплекса „Старо село“, систематизује културна добра у збирке, спроводи активности на истраживању, документовању, очувању и презентацији старих сеоских заната и занимања, обичаја, светковина и других видова нематеријалног наслеђа, обавља издавачку делатност, организује образовни рад путем јавних вођења, предавања и других информативно-образовних активности, организује рад музејске продавнице, кроз продају репродукција и копија музејских предмета, производа традиционалних заната и занимања, сувенира и публикација, обезбеђује туристичку понуду кроз боравак гостију, припрему и услуживање традиционалних јела у циљу промовисања културног наслеђа.

1.3. Структура установе

Организациона структура установе одређена је Статутом Музеја Број 85/3 од 18.априла 2022.године и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у Музеју, број 277 од 27. октобра 2023. године

Правилником су систематизоване 24 врсте посла,са укупно 30 извршилаца,а називи послова су одређени на основу Уредбе о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору.

Музеј обавља делатност у оквиру организационих јединица и то:

Одељење заштите културног наслеђа, у коме је образована Група за угоститељске послове;

Одељење општих и финансијских послова, у коме је образована Група за техничко одржавање.

У Музеју послове организације и руковођења процесом рада обавља директор.

1.4. Руководство установе

Установом руководи директор, који је именован из реда запослених, Решењем Владе Републике Србије, 24 Број 119-1666/2023 од 09. марта 2023.године.

Радам Музеја управља Управни одбор, кога именује Влада Републике Србије на период од четири године. Надзор над пословањем Музеја врши Надзорни одбор, кога именује Влада Републике Србије на период од четири године. Влада Републике Србије, након истека мандата, донела је Решења о именовању председника и чланова Управног и Надзорног одбора Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно, 2021.године.

1.5. Финансирање рада установе

Установа се финансира из буџета Републике Србије и сопствених прихода.

1.6. Оцена плана рада за 2023. годину

Планиране активности у Музеју спроведене су у складу са Планом и програмом рада са мањим одступањима. Највећи број активности био је усмерен на превентивну заштиту и конзервацију, обраду документације и збирки и унос у базу Јединствени информациони систем за музеје, као и музејску комуникацију која је остварена кроз: радионице, изложбе, оживљавање музејске поставке, музички фестивал и стручни скуп за конзерваторе, затим кроз публикување вредних издања и каталога. Унапређење платформе портала Музеја побољшало је видљивост програма и актуелних информација. Промоција Музеја са изложбама у земљи и иностранству, учешће на скуповима конференцијама у земљи и иностранству допринело је међуинституционалној и међународној сарадњи. Кроз текуће поправке, одржавање објеката и опреме, настављени су радови на санацији и поправци кровова на објектима у музејском комплексу.

2. Превенција и заштита

Конзерваторско-рестаураторски радови, превенција и заштита покретног културног добра је спроведена кроз основне активности на предметима из етнографске збирке и уметничке збирке Музеја. Редовно су вршени прегледи на сталној музејској поставци, како на предметима из Етнографске збирке, тако и на непокретним културним добрима. Конзервација је урађена на 22 експоната из обе збирке и осталим предметима из помоћних фондова. Урађена је санација земљане пећи у Кући бр. 11, ентеријери поставке су очишћени од механичких нечистоћа. Уређени су простори млекара бр.15 и грнчарске радинице поступцима детаљног чишћења и прања.

Током године је прањено стање влаге, и температуре и вођена евиденција у простору Депоа.

3. Документација, обрада збирки и фондова, дигитализација

У току године су обављени сви послови везане за уредно и благовремено вођење музејске документације, припрему и давање потребних информација из оквира музејске документације. Формиране су табеле за евиденције секундарне документације према Правилнику о садржају и начину вођења документације о музејској грађи (Сл. Гласник РС бр. 118/21). Евидентирани су: колор негативи, стручни архив, слајд, плоче, хемеротека, колор негативи, фотографије Петра Оторанова, планотека и постери/плакати.

Настављена је допуна и обрада хемеротечке грађе у интерном електронском регистру. Хемеротека Музеја броји 1063 јединице новинске грађе. У току године прикупљено је 33 исписа из домаће штампе и новинских портала.

Формиран фолдер дигиталне фотодокументације за 2023. годину са више од 1300 фотографија са програма, догађаја, музејских објеката и друго. Настављено с ређивање и документовање аудио визуелне грађе из фонда Музеја

Дигитализација омогућава лакшу доступност музејским фондовима и неопходна је за даљи унос података у Јединствени информациони систем музеја Србије. Пренос аналогних у дигиталне податке се одвијао се етапно. Унети су подаци за Хемеротеку, фотографије и елементи за даљи унос података збирки у базу. Од августа програм није у функцији, па рад није на планираном нивоу.

Није било евиденције у Улазној књизи.

Настављена је обрада и допуна података из документације у Инвентарној књизи – Етнографски предмети и припрема предлога за проглашење културних добара.

Настављен је рад на експонатима Уметничке збирке, обрада предмета и припрема предлога за проглашење културних добара.

4. Програми у Музеју – радионице, промоције, фестивал, изложбе и публиковање

Током 2023. године одржани су бројни програми намењени посетиоцима Музеја. Програмски садржаји као што су: оживљавање музејске поставке, реконструкције обичаја, традиционални занати у занатским радионицама, посебне радионице са интерактивним учешћем посетилаца, презентације и промоције књига, изложбе, музички концерти одржани су у комплексу Музеја.

Музеј је посетило око 39000 посетилаца од чега половину чине деца предшколског и школског узраста.

4.1. Оживљавање музејског домаћинства и реконструкција обичаја

У току године у музејском домаћинству ангазоване су домаћице, из села, како би се приближио начин живота, обичаји и занимања у прошлости. Кроз сопствено искуство у породичној задрузи, домаћице посетиоцима приказују начин живота кроз свакодневне послове: припремање хране на традиционалан начин, реконструкцију обичаја везаних за годишње празнике, стара женска занимања (гребенање и предење вуне, препредањем ткање, плетење, вез), сакупљање и сушење чајева и дивљег воћа. Посетиоци могу да разговарају и учествују у свим поменутих активностима са домаћицама.

Бадњи дан – у аутентичном амбијенту динарске брвнаре у Музеју на отвореном "Старо село" у Сирогојну сваке године се на Бадњи дан, 06. јануара, демонстрирају ритуалне радње сечења и паљење бадњака на огњишту, уношење сламе и постављање традиционалне посне бадње вечере.

4.2. Радионице Прерада и примена вунених влакана

Радионице Прерада и примена вунених влакана су реализован у периоду од 20. до 22. јула 2023. године. Заинтересовани посетиоци Музеја учествовали су у радионицама „Прерада и примена вунених влакана“ у сарадњи са носиоцима традиционалних знања и вештина предења вуне и плетења вунених чарапа, женама из локалне заједнице – Деса Ђалдовић, Весна Миљевић (Сирогојно), Борка Љубојевић (Трнава). Захваљујући постојању природне сировине – вуне и женама које су ова знања добила од својих мајки и бака, технике прераде вунених влакана предењем којим поступком се добија нит вуне за даљу употребу у изради вунених предмета, очуване су у златиборским селима. Циљ радионице је био упознавање посетилаца са традиционалним поступком предења и препредања вуне помоћу ручне преслице и вретена (који практикују само старије жене у сеоским срединама и који полако изумиру) и, процесом израде вунених чарапа (који такође познају углавном старије жене), као и подстицање креативности и преношење знања на млађе жене из локалне заједнице и посетиоце Музеја. Током трајања радионица сачињен је видео и фото документарни материјал процеса израде златиборских чарапа кроз фазе и процес предења и препредања вуне.

4.3. Радионице Злакуско лончарство

У периоду 3 – 5. август 2023. године у Музеју на отвореном „Старо село“ одржане су три радионице „Злакуско лончарство“ са циљем презентације овог заната и занатских умећа и вештина посетиоцима Музеја. У оквиру радионица омогућено је активно учешће посетиоца Музеја у учењу израде предмета традиционалним поступком на ручном колу коришћењем

глине као аутохтоног материјала за израду злакуског посуђа. У току радионице посетиоци су добили сазнања о основним карактеристикама овог заната и његовом значају за заједницу у којој је опстао до данас захваљујући великом броју занатлија који се њиме баве, од лончара Милојка Никитовића, из села Злакуса и Снежане Томић, етнолога, музејског саветника, организатора радионице. Такође, су о занату могли да сазнају и из промотивног филма о Злакуском лончарству. У радионици је учествовао велики број посетилаца Музеја различитих узраста, почев од старијих преко младих, до оних најмлађих који су уз помоћ својих родитеља приступили изради једноставнијих облика и знатан број странаца, који су се овим путем упознали са светским културним наслеђем Републике Србије уписаним на Репрезентативну Унекову листу. У овогодишњој радионици посебно се истакла група деце извиђача из Подгорице.

4.4. Представљање традиционлних техника украшавања одеће- Вез

Током године посетиоци Музеја су имали прилику да се упознају и са традиционалним орнаментима и техникама украшавања женских и мушких кошуља везом. Везене памучне и ланене кошуље су део свечане традиционалне одеће и представљају карактеристичан одевни предмет који је задржан и данас код извођача етно музике и игара.

4.5. Празник шарених јаја

Више од три деценије поводом великог хришћанског празника Васкрса, у Музеју се организују Радионица бојења и шарања васкршњих јаја. Циљ радионице је остао исти, упознавање деце са традиционалним обичајима шарања и бојења јаја и подстицање њихове креативности и инвентивности. На Радионици „Празник шарених јаја“, која је одржана у Дворани Музеја, учествовала су деца из Вртића Пахуљица Сирогојно, ОШ Сава Јовановић Сирогојно и Ужица. Деца су прво на папиру цртала своје васкршње јаје и покушавала да слично тако украсе и право јаје. У исто време у музејској Кући на огњишту, домаћица је приказала традиционалан начин шарања биљкама и бојења јаја у луковини, како би добила црвену боју. Заинтересовани посетиоци су могли да се подсети обичаја и значаја овог великог празника.

4.6. Промоција књиге ”Сећања из детињства и ране младости“ –

Забелешке Миливоја Смиљанића (1877 – 1959)” је реализована 25.05.2023. године у Дворани Музеја „Старо село“. Ово значајно издање Музеја на отвореном “Старо село“ у Сирогојну, објављено је крајем 2022. године. На промоцији књиге говорили су: Светлана Балдовић-Шијаковић директор Музеја „Старо село“ Сирогојно, Снежана Ђенић директор библиотеке Љубиша Р. Ђенић из Чајетине, мр Јелена Тоскић музејски саветник, Саша Ракезић путем видео поруке и уредник издања Драган Цицварић. Промоција књиге употпуњена је изложбом „Добростиви и часни путеви Господњи – златиборци по добру упамћени“, аутора Снежане Ђенић.

4.7. Међународна колонија конзерватора, рестауратора и музејских радника 2023.год

Седма Колонија конзерватора, рестауратора и музејских радника је стручно-научни скуп који подразумева предавања и радионице везано за конзерваторско рестаураторске поступке на

свим материјалима и различитог степена оштећења, научна испитивања у културном наслеђу, употребу и проверу нових конзерваторских материјала, представљања музеја, успоставље сарадње између свих институција које се на било који начин баве културном баштином. Као ранијих година акценат је стављен на размену искустава, мишљења, најдрагоценијег знања кроз низ предавања и радионица. На колонији се говорило о: конзервацији дрвета, стакла, текстила, папира и објектима изрђеним од земље, као и доброј музејској пракси. У току Колоније организоване су и две тематске радионице: Испитивање стакленог мозаика и употреба стакла кроз историју, витраж и „тифани“ технике

4.8. Фестивал +381 World Music festival Sirogojno

Четврти Фестивал светске музике под називом +381 World Music festival Sirogojno оджан је у Музеју на отвореном „Старо село“ Сирогојно. У оквиру програма наступали су: Бојана и Небојша Брдарић, Биља Крстић и Бистрик оркестар, Промоција албума БИЉУР и Вокално-инструментални етно ансамбл „Врело“ Одржане су радионице: Радионица дувачки инструменти и Вокална радионица Бистрик. Домаћин фестивала је Музеј на отвореном „Старо село“ Сирогојно, а организатор Удружење Балкан 011.

4.9. Концерт у част – Раде Кукањац и Мирољуба Шаковића

У сарадњи са World Music асоцијацијом Србије реализован је концерт у част Раде Кукањац и Мирољуба Шаковића на Летњој позорници Музеја Старо село 26.08.2023. године. Рада Кукањац је била вођа женске певачке групе Рибашевке, најутицајније изворне певачке групе из Западне Србије. На концерту у Музеју на отвореном „Старо село“ у Сирогојну наступиле су певачке групе: „Црнућанка“, „Луновачка моба“, „Српски божур“, „Пјевачка дружина Светлане Спајић“, вокални трио „Ужичанке“, Бошко Вујачић, Јелена Јовановић, Милош Николић, Сунчица Нешић, Лука Видаковић, певачи извика и некадашње чланице групе „Рибашевке“.

Посебан сегмент концерта посвећен је певачу Мирољубу Шаковићу, чији репертоар су извели Светлана Спајић и Мирољуб Ракетић. Програм је водио проф. др Димитрије О. Големовић, чија је брошура о групи „Рибашевке“ представљена на овом догађају. Концерт је аудио и визуелно документован.

4.10. Изложбе у Музеју

У периоду од 27. априла до 24. маја у Музеју је гостовала изложба „Традиција вашара у Србији“ у сарадњи са Етнолошком секцијом Музејског друштва Србије (која путује по целој Србији). Изложбу су реализовали чланови Етнолошке секције МДС као завршни део вишегодишњег пројекта заснованог на прикупљању грађе о најзначајнијим вашарима на простору Србије: архивалија, фотографија и видео записа насталим од средине 20. века до данашњих дана. Изложба је настала са идејом да се део ове грађе обједини и прикаже најширој јавности и, са жељом да се промовише пракса заједничког рада групе етнологa у области презентације културног наслеђа. У реализацији изложбе учествовало је 24 етнологa запослени у 18 музејских институција Србије (један од аутора из Музеја на отвореном „Старо село“ је етнолог Снежана Томић). Приступом који је подразумевао заједнички рад створена је база података која садржи различиту грађу о феномену вашара који је кроз своје дуго трајање имао више функција: верску, трговачку, друштвену и забавну и као такав представља део богатог

културног наслеђа. Истовремено данашњи вашари су места где се огледају потрошачка култура, хиперпродукција, индустријска роба и новокопонована музика. Тако вашари са својим специфичностима чине непресушни извор за проучавање најразличитијих сегмената традиционалне и савремене културе.

Изложба „Добростиви и часни путеви Господњи – златиборци по добру упамћени“, аутора Снежане Ђенић, је наставак сарадње са Библиотеком Љубиша Р. Ђенић из Чајетине. Изложба се бави значајним личностима које су оставиле траг у друштвено-историјском животу Златибора и Чајетине.

Поводом Дана Музеја на отвореном "Старо село" и музејске славе Огњене Марије – Реализовна је изложба „110 година српског играног филма“ аутора Александра Ердџановића - управника Архива Југословенске кинотеке. Изложба филмских плаката, обухвата период од 1911. године и плаката за први српски и балкански играни филм „Живот и дела бесмртног војводе Карађорђа“ Чича Илије Станојевића, до плаката за филмове новијег периода – „Монтевидео Бог те видео“ Драгана Бјелогрића и „Јужни ветар“ Милоша Аврамовића из 2018. године. Следећи хронолошки редослед избора од 25 плаката пролазимо кроз век српског играног филма. Током трајања изложбе у Дворани Музеја на отвореном “Старо село“ у Сирогојну емитовани су и дигитално рестаурисани филмови „Живот и дела бесмртног војводе Карађорђа“ (1911), „Грешница без греха“ (1930) и „Са вером у Бога“ (1932).

„Христос се роди! Заиста се роди!“ из фонда Музеја „Старо село“, Сирогојно. Изложба се периодично поставља у Дворани Музеја и представља водич кроз календар божићних празника са значајним подацима о њиховом пореклу, хронологији, народним обичајима и религијским схватањима.

4.11. Издања Музеја

1. **Ликовне дубине** Божидара Ковачевића, Милош Јевтић, Сирогојно 2023.
2. **Зборник радова Седме међународне колоније конзерватора, рестауратора и музејских радника**, Александар Тодоровић, Сирогојно 2023. године
3. **Наслеђе за будућност и ревитализација традицијских вештина**, Снежана Томић, Музеј на отвореном „Старо село“ Сирогојно 2023.
4. **„Старо село“ фотомонографија Музеја**, увод Светлана Ђалдовић-Шијаковић, текст Зорица Златић Ивковић, фотографије Тијана Јевтић и Слободан Ковачевић, Сирогојно 2023. Такође, уз вредно издање фото фонд Музеја је обogaћен квалитетним фотографијама (Тијана Јевтић и Слободан Ковачевић) које ће се користити у презентацији у наредном периоду.

5. Презентације и промоције Музеја у земљи и иностранству, медији, сајт и друштвене мреже

5.1. Изложба: Тридесет година касније – фотограф Петар Оторанов

Изложба је представљена у априлу у Народној библиотеци Ужице и мају у Музеју Војводине. Гостовања изложбе су запажена и медијски пропраћена. Посетиоци су имали прилику да се упознају са ликом и делом, за Сирогојно значајног хроничара, фотографа Петра Оторанова. Кроз размену изложби јачају се међуинституционалне везе и повећава видљивост рада на обради фондова.

5.2. Изложба Наслеђе за будућност – златне руке занатске

У оквиру двогодишњег пројекта међумузејске и међународне сарадње покренутог на предлог Музеја „Старо село“ Кумровец, реализован је први део пројекта и отворена гостујућа изложба Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно „Наслеђе за будућност и ревитализација традицијских вештина“ ауторке Снежане Томић у Музеју „Старо село“ Кумровец (16. септембар – 6. октобар 2023. године).

Изложба је посвећена носиоцима традицијских знања и вештина са подручја Златиборског округа који своја умећа примењују у ручној изради и данас тражених, традиционалних производа, док је вештину израде лончарских производа на ручном колу у селу Злакуса, уврштеном на Унескову Репрезентативну листу нематеријалне културне баштине човечанства, публици представио лончар Милојко Никитовић.

Представљене су сачуване занатске вештине – „живо“ наслеђе које чине део нематеријалног културног наслеђа (поред злакуског лончарства, израда дрвених чутура у селу Пилица, дрводељски занат, качарски, столарски, корпарско-плетарски занат, прављење катрана и луча, израда народне ношње, ткање, плетење, вез, хеклање, лицидерски занат, припрема биљних производа на традиционалан начин – ракија, џем, слатко, колач од шљива, мед и пчелињи производи, припрема производа од млека и меса – кајмак, сир, пршута, сланина). У већем броју случајева заједнице у којима се ове вештине практикују препознају их као обележје културног идентитета са локалним особеностима и представљају културна добра уписана у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Републике Србије.

Поред изложбених паноа, традиционалне вештине и знања и музеолошки начин њихове заштите представљене су кроз видео материјал, филм „Вашар старих заната и занимања у Музеју на отвореном „Старо село“ Сирогојно и публикацију „Наслеђе за будућност и ревитализација традицијских вештина“.

Овом приликом размењена су искуства у раду на очувању занатских вештина у два Музеја на отвореном у Сирогојну и Кумровцу и промовисани остварени резултати, што је и циљ овог пројекта који се наставља 2024. године гостовањем Музеја „Старо село“ Кумровец у Сирогојну изложбом о занатским вештинама Крапинско-загорске жупаније.

5.3. Изложба „Где су нестали здухаћи“

Изложба је организована на основу међународне сарадња између Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно и Јавне установе, „Градског музеја Мирко Комненовић“ и галерија Јосип Бепо Бенковић“ Херцег Нови, Црна Гора од 01.06. до 20.06. 2023. године. На отварању и пред затварање је организовано ауторско вођење кроз изложбу

Изложба је гостовала у Градском културном центру у Ужицу 21.09. 2023. године у оквиру фестивала фантастике „Фантаст фест Ужице“ који организују Народна библиотека Ужице и Градски културни центар. Том приликом је, Драган Цицварић, виши кустос одржао предавање о мутским бићима златиборског краја.

5.4. Представљање Музеја у медијима,

Сарадња са медијима одржава се перманентно кроз размену информација и слање обавештења из Музеја.

У току године о раду и програмима Музеја објављени су текстови о свим важним догађајима Музеја. Највећи број радова објављен је у Политици и Магазин Политика (Бранко Пејовић) и Вестима. Представљање Музеја различитим медијима: –ТВ Прва, ТВ Пинк, ТВ Агро, ТВ Чајетина, БН, ТВ Телевизија Чајетина, „Агенција ЗООМ“ и портали „Ужице медиа“, Ужичка република прес, Радио Луна, Инфоера и Огласна табла су дали значајан допринос у преношењу тачних информација о раду и дешавањима у Музеју.

Угостили смо Грчку „TV ERT3- BALKANIA EXPRESS” и снимљена је емисија о Музеју.

5.5 Сајт Музеја и друштвене мреже

Осмишљен је концепт активних целина на сајту са акцентом на дешавања и истицање основних параметара у раду Музеја. Резултат на унапређењу портала и његовој активности је на одличном нивоу. Нове целине креиране су кроз три сегмента:

Банер са истицањем актуелних и значајних програма и целина. Ажуриран 4 пута у току године са актуелним информацијама и истакнутим фотографијама.

Други сегмент су дешавања, информације и програми у форми најаве, обавештења и извештаја са конкретних музејских дешавања или дешавања у којима учествује музеј. У току године постављено је 26 информативних целина у оквиру одељка Дешавања

Трећа целина су сегменти који чине Музеј, поставка, објекти различитих намена. У одељку Администрација постављени су правно-економски извештаји, планови и друга акта.

Кустоси организују динамику постављања садржаја на друштвене мреже Музеја у складу са текућим активностима и програмима. Видљивост објава је повећана за 55%, остварена је већа интеракција са другим налозима.

6. Програми сарадње са установама, удружењима и учешће на стручним скуповима

6.1. Учесће на стручним скуповима, конференцијама и семинарима

На конференцији и сајму рукотворина старих заната и предузетништва жена у Републици Српској учествовали су представници Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно, Светлана Ђалдовић-Шијаковић, директор и Александар Тодоровић, конзерватор. Конференција је обухватила више панела из области: очувања културе, традиције и старих заната, предузетништва и улоге привредних комора у предузетништву жена у Републици Србији и Републици Српској.

Учесће у раду Музејског друштва Србије, реперезентативног музејског удружења (електронским путем) и присуство на свечаној седници поводом дана Музејског друштва Србије у Аранђеловцу (18 – 19. мај). музејски саветник Снежана Томић

Учесће у раду Статусне комисије за утврђивање статуса самосталног стручњака у култури при репрезентативном музејском удружењу (електронским путем)- музејски саветник Снежана Томић

Учесће на Међународном семинару „Пиранова #8“ који се одржава у Словенији у Пирану од 29. марта до 1. априла 2023. године у организацији Форума словенских култура. Тема семинара било је питање музеја у дигитализацији. На семинару су учествовале колеге из Словеније, Хрватске, Пољске, Словачке и Украине. Учесник из Музеја је виши кустос Драган Цицварић.

У наставку међународне сарадња између Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно и Јавне установе, „Градског музеја Мирко Комненовић“ и галерија Јосип Бепо Бенковић“ Херцег Нови, Црна Гора, представници Музеја присуствовали су свечаном отварању изложбе „Двадесет икона иконографске збирке Градског Музеја Мирко Комненовић“ у Херцег Новом. Свечаном отварању присуствовали бројни званичници и колеге из музеја у региону.

На IV Руско-српском културном форуму, који је одржан у Руском дому у Београду, директорка Музеја Светлана Ћалдовић-Шијаковић је говорила у оквиру Дискусије „Музеј као савремени културни простор“. У свом обрћању представила је Музеј на отвореном „Старо село“ Сирогојно као јединствени музеј овог типа у Србији.

На заједничком штанду ужичког издаваштва на 66. Међународном сајму књига у Београду представљена су и издања Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно. Књига „Сећања из детињства и ране младости- забелешке Миливоја Смиљанића (1877-1959)“ представљена је како једно од истакнутих издања.

Учешће на стручном скупу „Суфинансирање послова територијалне надлежности“ у организацији Народног музеја Ужица.

6.2. Сарадња са сродним установама, секцијама и другим Министарствима

Сарадња са Етнолошком секцијом Музејског друштва у реализацији изложбе „Традиција вашара у Србији“ и отварању изложбе у Музеју на отвореном „Старо село“ у Сирогојну.

Сарадња са Центром за нематеријално културно наслеђе на презентацији нематеријалног културног наслеђа које се штити и представља у Музеју.

И ове године настављена је сарадња на достављању података у вези капиталног пројекта “Дигитализација туристичке понуде Србије” који има за циљ успостављање националне дигиталне платформе која ће објединити основне потребне информације о свим туристима значајним локалитетима и манифестацијама. За потребе израде платформе ажурно су достављени сви тражени подаци за локалитет Музеј на отвореном „Старо село“ Сирогојно.

У току лета у покренута је иницијатива за израду планске документације са Републичким заводом за заштиту споменика културе са циљ да, у наредном периоду, заједнички осмислимо пројекат побољшања приступачности објеката особама са инвалидитетом и смањеном покретљивошћу, изградњом рампи и стаза, а затим и друге начине унапређења приступачности попут тактилних стаза, табли и аудио водича.

6.3. Награде и признања

Поводом Дана државности Републике Србије, Музеј на отвореном „Старо село“ одликован је Сребрном медаљом за изузетне заслуге у неговању и очувању српске културе и традиције. У име установе одликовање је примила директорка Светлана Ћалдовић-Шијаковић

6.4. Објављени радови код других издавача

Душа водена, руво дрвено, срце камено, лупа и виче, а ради за читав свет (воденице), Снежана Томић, у часопису Пољопривредников пољопривредни календар 2024: нова знања, достигнућа, искуства, Нови Сад.

Воденице у ужичком крају, Снежана Томић, Зборник Воденичарски занат у Србији, Народни музеј Ваљево 2023, 35 – 49.

7. Набавка опреме, нематеријалне имовине и инвентара

За потребе обављања редовне делатности Музеја, набављени су рачунарска опрема и штампачи. Набављене су: фискалне каси и два телевизора као и опрема за домаћинство и угоститељство: опрема за кухињу и шанк од прохрома, клупе, столови, замрзивач и микроталасна пећ.

8. Текуће поправке, одржавање објеката и опреме

Наставак санације и поправке кровова на објектима у музејском комплексу. Завршени су радови на крововима објеката: бр. 22- Службене просторије, бр. 36- Стара учионица, бр. 46- Библиотека и бр. 42- Конак. Извршена је комплетна демонтажа дашчаног кровног покривача и урађен конзерваторски третман постављеног крова. Програм је реализован у складу са мерама техничке заштите, техничком документацијом коју је израдила надлежна установа заштите, Републички завод за заштиту споменика културе из Београда, који истовремено врши и надзор над извођењем радова.

У оквиру текућег одржавања и поправки замењена је дотрала дрвена ограда у комплексу Музеја

9. Финансијски извештај

-у прилогу

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА 2023.ГОДИНУ

I ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА

Установе културе	54.868.778,25
Укупно:	54.868.778,25

II СОПСТВЕНИ ПРИХОДИ

Приходи од продаје добара и услуга-улазница	5.633.960,00
Приходи од продаје добара и услуга-преноћиште	1.124.545,11
Приходи од продаје добара и услуга-,крчма,кухиња	9.787.587,41
Примања од продаје робе за даљу продају-стари занати	3.309.714,27
Примања од продаје робе за даљу продају-пријемница	4.783,35
Примања од продаје нефинансијске имовине	9.940,00
Меморандумске ставке за рефундацију расхода из 2022.год.	89.817,92
Укупно:	19.960.348,06

III Суфицит из претходних година	5.064.861,75
---	---------------------

Укупно I, II, III	79.893.988,06
-------------------	----------------------

РАСХОДИ

Расходи за запослене

Бруто плате	32.292.605,95
Социјални доприноси- на терет послодавца	4.892.329,98
Боловање преко 30 дана	100.346,40
Накнаде трошкова за превоз	1.589.897,19
Поклон пакетићи за децу	27.000,00
Солидарне помоћи запосленима	94.444,44
Јубиларне награде	1.994.339,45
Трошкови путовања у земљи	587.345,82

Укупно:	41.578.309,23
---------	----------------------

Стални трошкови

Трошкови платног промета	4.298,89
Енергетске услуге (тр.ел.енергије и дрва)	2.392.317,46
Комуналне услуге (вода, смеће)	326.553,10
Услуге комуникација (телефон, пошта, интернет)	436.210,37
Трошкови осигурања	259.250,28
Остали трошкови	3.588,00

Укупно: **3.422.218,10**

Материјални трошкови и услуге

Издаци за гориво-уље и мазива	485.328,03
Канцеларијски материјал	120.932,46
Средства хигијене	243.691,57
Одржавање службених возила	283.849,74
Регистрација службених возила	218.612,00
Текуће инвестиционо одржавање опреме	462.019,79
Компјутерске услуге-софт.за рач.и касе фиск.	385.183,46
Санитарни услуге	56.606,00
Стручна литература за редовне потребе запослених	169.730,00
Потрошни материјал-кухиња и апартмани	101.455,14
Плин за крчму и кухињу	30.000,56
Потрошни материјал-столарска	10.684,01
Услуге прања и пеглања веша	225.735,00
Објављивање огласа –трошкови рекламе	98.220,00
Услуге превођења и остале админ.услуге	87.480,49
Остале опште услуге	12.822,50
Материјал за паковање робе у прод.старих заната	69.549,50
Ангажовање додатног рада у кухињи	355.374,83
Репрезентација	128.761,80
Остале стручне услуге (ФУК, надзорни орган и премер објеката)	554.000,00
Трошкови штампе улазница, флајера, јеловника	251.010,00
Материјал за културу	17.514,00
Остали материјални трошкови	63.480,00
Трошкови набавке ситн.инвентара	697.415,60
Набавка робе за кухињу и крчму	4.380.261,00
Судске таксе	25.116,00
Републичке таксе	3.930,00
Исплата по решењу судова	2.580.515,95

Укупно: **12.119.279,43**

Издаци за нефинансијску имовину

Рачунарска опрема и штампачи за ред.делатност	199.092,00
Набавка фискалне касе и телевизора	64.762,00
Опрема за домаћинство и угоститељство (опрема од росваја за кухињу и крчму, ,клубе за крчму и апартмане,замрзивач,микроталасна пећ)	984.830,00
Издаци за набавку робе за даљу продају	2.192.976,56
Укупно:	3.441.660,56

Заштита и презентације

Текуће инвестиционо одржавање објеката	9.058.029,30
Озелењавање и одржавање музејског комплекса	64.270,03
Одржавање интернет презентације Музеја и дорада портала	102.672,00
Обележавање традиционалних празника и Слава Музеја	28.911,77
Укупно:	9.253.883,10

Програмске активности

Изложба Фототеке Југословенске кинотеке -110 година српског филма	118.667,91
Изложба музеја у ЈУ Градски музеј Комненовић и галерија	
Бепо Бенковић-Херцег Нови	22.020,19
Књига Милоша Јевтића-Ликовне дубине Божидара Ковачевића	246.550,00
Промоција књиге Сећање из детињства и ране младости-Забелешке Миливоја Смиљанића 1877-1959	42.764,02
Фотомонографија музеја	848.914,82
Наслеђе за будућност-Златне руке занатске Старо село Кумровец и Старо село Сирогојно	247.620,47
Међународна колонија конзерватора,рестауратора и муз. радн. 2023.год.	323.004,04
Оживљавање музејског домаћинства и реконстр.обичаја	645.913,57
Радионица „Прерада и примена вунених влакана“	73.500,00
Радионица „Злакуско лончарство“	81.494,00
Демонстрација традиционалног веза на кошуљама	45.000,00
Форум словенских култур-Словенија	128.286,99
World Music festival-Sirogojno 2023(+381 WMF Sirogojno)	1.277.708,86
Концерт у част Раде Кукањац и Мирољуба Савковића	243.520,98
Коференција и сајам рукотворина,старих заната и предузетништва у Републици Српској	13.233,63
Стручно усавршавање и образовање запослених	22.730,00

Укупно: **4.380.929,48**

Укупно расходи и издаци	74.196.279,90
Укупно приходи и суфицит из 2022.год.	79.893.988,06
Укупно расходи и издаци	74.196.279,90
Вишак прихода и примања-укупан суфицит	5.697.708,16

Директор

Светлана Ђалдовић Шијаковић